

Motion till riksdagen 2020/21:962

av John Widegren (M)

Förvaltningslagen måste få fullt genomslag hos alla myndigheter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regleringsbrev behöver utformas så att tillämpningen av den nya förvaltningslagen prioriteras och följs upp samt tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det måste säkerställas att den nya förvaltningslagen får fullt genomslag hos alla myndigheter. Den nya förvaltningslagen måste få genomslag hos alla myndigheter, inte minst hos de myndigheter som tillämpar miljörelaterad lagstiftning. Förvaltningsrättsligt synsätt brister hos dessa myndigheter som sällan eller aldrig refererar till förvaltningsrätten i sina interna riktlinjer.

Den nya förvaltningslagen tillkom mycket för att stärka rättssäkerheten för enskilda därför att man såg att det behövdes. Rättssäkerhet, legalitet, objektivitet, proportionalitet och service ska beaktas i myndigheternas verksamhet i större omfattning än enligt den tidigare lagstiftningen. Av förvaltningslagen framgår även myndigheternas utredningsansvar. Det är i stor utsträckning förvaltningsrättsliga brister som har lett till omfattande problem i form av många och långa tvister mellan staten och enskilda samt till bristande tillit till myndigheter.

Följande framgår av förarbetena till den nya förvaltningslagen. (prop. 2016/17:180 \ 7 Grunderna för god förvaltning)

Utredningen belyser med en praxisgenomgång att det i viss utsträckning förekommer att förvaltningsbeslut som överklagats till allmän förvaltningsdomstol upphävs av domstolen med hänvisning till att det nödvändiga författningsstödet för åtgärden har saknats (se SOU 2010:29 s. 145–146). Som utredningen framhåller betyder detta dock inte att myndigheterna har utövat sin offentliga makt helt utan hänsyn till gällande rätt. Normalt får det i stället antas vara fråga om en felaktig tolkning av tillämpliga – och kanske ibland oklara – bestämmelser. I vissa

situationer blir gränsen mellan oriktig tillämpning av rättsregler och avsaknaden av författningsstöd också flytande.

Utredningens praxisgenomgång ger en klar indikation på att myndigheterna inte alltid i tillräcklig utsträckning tar reda på om de har stöd i rättsordningen för sina åtgärder. Utvecklingen från en mer klassisk förvaltning mot en förvaltning med ökade inslag av informationsuppgifter och mera kundrelaterade aktiviteter, t.ex. i form av olika digitala självbetjäningstjänster, har också inneburit ökade risker i detta avseende. Det är därför angeläget att ge en klar signal om att all offentlig verksamhet, oavsett dess karaktär, ytterst måste grundas på skrivna regler i rättsordningen (prop. 1973:90 s. 397). Skiljelinjen mellan privaträttsliga subjekts principiella rätt till ett fritt agerande och myndigheternas skyldighet att fullgöra bestämda uppgifter i det allmännas tjänst bör alltså tydligt markeras.

Utforma regleringsbreven för alla myndigheter så att tillämpningen av den nya förvaltningslagen prioriteras och följs upp. Myndighetsutövning ska vara förutsägbar och rättssäker. Det här måste även gälla myndigheternas interna arbetsmaterial (t.ex. riktlinjer) samt extern kommunikation (t.ex. databanker och hemsidor) som ska genomsyras av det korrekta förvaltningsrättsliga perspektivet. Detta synsätt måste även väga tungt i utbildningen för anställda i staten. Utbildningen bör omfatta alla anställda, inte bara nyanställda.

John Widegren (M)